

תפקידים של סמלים

שם השיעור: מהו סמל?

רקע למורה על היחידה

היחידה משתייכת לתחום הדעת שבילי מורשת, ומתמקדת בבירור זהות יהודית ישראלית, סמלים בפרט, דרך עיסוק בטקסטים מגוונים. הטקסטים משמשים בסיס לשיח ערכי פרשני. בני האדם זקוקים לסמלים למטרות שונות. הסמל הוא אמצעי להבעת הזדהות או קשר לקבוצה, לעתים גם על דרך השלילה. לעתים הסמל הוא אמצעי זיכרון כמו נר נשמה. סמל הוא ביטוי מיידי ולא מילולי שאינו מחייב הסבר מורכב של רעיון. ביהדות, הסמלים שמרו על הקשר בין כל היהודים בעולם גם כשלא הייתה להם שפת דיבור משותפת. סמלים מייצגים רעיונות מופשטים, מוחשיים ורוחניים. סמלים מסמלים עבורנו ערכים, מחוברים לסיפור משותף ומעוררים רגשות. יש בכוחם של סמלים להניע או לגייס לפעולה, להזדהות או להתנגדות.

השאלה המניעה

בהנחה שסמלים מחברים את הפרטים בקהילה כיצד אלו מחברים את הפרטים לקהילה לאורך זמן? השאלה פתוחה, טעונה ורלוונטית לחיי התלמידים, ומשמשת חוט מארג לקריאה, לדיון ולכתיבה לאורך היחידה (שאר מוקדי הלימוד נכתבים לאורה)

מטרות היחידה

לפתח בקרב התלמידים זהות גמיש ומודעת, היכולת להיות נאמנים לזהותם ולמורשתם, להכיר בחשיבות הסמלים הבונים סיפור משותף קהילתי ומייצרים שפה ערכית משותפת.

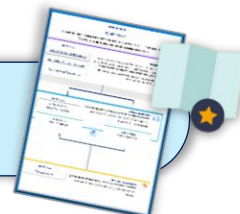
מטרות ייחודיות תלויות גיל

- מתן לגיטימציה לעיסוק בזהות- העמקה בחיבור לזהות ולמורשת הלאומית.
- יצירת מרחב בטוח לבחינת שאלות של שייכות וזהות.
- חיזוק תחושת הבטחון בזהות האישית והקהילתית.
- טיפוח היכולת לנווט בין זהויות (ציפיות סותרות מצד משפחה, חברים, חברה)

מטרות פדגוגיות

- להכיר את תפקידים של סמלים בביטוי רעיונות, ערכים וזהות בתרבות ובמורשת.
- לפתח יכולת לפרש סמלים ולזהות את המשמעויות ההיסטוריות והתרבותיות הטמונות בהם.
- להבין את הקשר בין סמלים לבין אירועים, סיפורים ודמויות מרכזיות במורשת.
- לעודד חשיבה פרשנית ושיח סביב משמעויות שונות של סמלים.
- לחזק תחושת שייכות וחיבור למורשת באמצעות עיסוק במשמעותם של סמלים.
- לאפשר ביטוי אישי ויצירתי באמצעות יצירה או פרשנות של סמלים.

מפת היחידה

מהו סמל

מטרות השיעור

ערכים פיתוח מודעות לכוחם של סמלים בעיצוב זהות ושייכות	מיומנות זיהוי רעיון מרכזי, העלאת השערות, קישור ידע קודם לחדש	תוכן הגדרת המושג "סמל" ותפקידו בחיבור פרטים לקהילה
---	--	--

מבנה השיעור

1 פתיחה (10 דקות)

מקורות ומשאבי הלימוד - ראה "[ספריית תוכן ומקורות](#)"

- מדינת ישראל: סמלי המדינה - סרטון
- [סמלים ביהדות](#)
- [סמלים מתוך תמונות גוגל](#)

דרכי הוראה

דיון ביתתי קצר
שאלות מנחות:
מה המשותף? מה ה"תוספת" שהופכת ציור לסמל?

מיומנויות	מוקדי לימוד
הפעלת ידע קודם העלאת השערות	הצגת סמלים מוכרים 5-6 תמונות על הלוח: דגל ישראל, סמל צה"ל, קבוצת כדורגל, מגן דוד, מזוזה
תוצר לשלב זה	
הגדרה ספונטנית - "סמל הוא..." - כתיבה על הלוח	

2 גוף השיעור (25 דקות)

מקורות ומשאבי הלימוד - ראה "[ספריית תוכן ומקורות](#)"

- [סמלים ביהדות](#)
- [סמלים מתוך תמונות גוגל](#)

דרכי הוראה	
עבודה בזוגות כתיבה במחברת	
מיומנויות	מוקדי לימוד
זיהוי רעיון מרכזי העלאת השערות קישור ידע קודם	ניתוח סמל בזוגות כל זוג בוחר סמל אחד ועונה: מה הוא מייצג? למי? מה הסיפור מאחוריו?
תוצר לשלב זה	
דיון בזוגות ושיתוף בעקבות הפעילות	

3 סיכום השיעור (10 דקות)

דרכי הוראה	
חזרה להגדרה הספונטנית - דיון כיתתי קצר וכתיבה אישית במחברת	
מיומנויות	מוקדי לימוד
ביטוי עצמי בכתיבה	מה נסיף? מה נשנה לאחר הפעילות? איזה סמל משמעותי עבורי ולמה?
תוצר לשלב זה	
כתיבה במחברת: מה הסמל מייצג עבורי? מה הסיפור מאחוריו?	

ספריית תוכן ומקורות

- [מדינת ישראל: סמלי המדינה](#) - סרטון
- [סמלים ביהדות](#)
- [סמלים מתוך תמונות גוגל](#)